

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקפג

ערב שבת-קודש
פרשת תבוא
י"ט באלול ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ט באלול ה'תשס"ה – כ"ו באלול ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט באלול	הלי ק"ש. פרק ג-ד. הלי תפלה וברכת כהנים... בפרקים אלו. פרק א.	הלי כלים. פרק יד.	מי"ע י. ה.
ש"ק	כ' באלול	פרק ב-ד.	פרק טו.	מי"ע ה.
א'	כ"א באלול	פרק ה-ז.	פרק טז.	מי"ע ה.
ב'	כ"ב באלול	פרק ח-י.	פרק יז.	מי"ע ה.
ג'	כ"ג באלול	פרק יא-יג.	פרק יח.	מי"ע ה.
ד'	כ"ד באלול	פרק יד-טו. הלי תפילין ומוזוה וס"ת... בפרקים אלו. פרק א.	פרק יט.	מי"ע כו. יב.
ה'	כ"ה באלול	פרק ב-ד.	פרק כ.	מי"ע יג.
ו'	כ"ו באלול	פרק ה-ז.	פרק כא.	מי"ע טו. יח.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
7.00	6.35.9	1.03	12.33	9.29	6.34	5.39	5.17	4.29	ו', י"ט באלול
6.59	6.34.6	1.03	12.32	9.29	6.34	5.40	5.18	4.30	ש"ק, כ' באלול
6.58	6.33.3	1.02	12.32	9.30	6.35	5.40	5.19	4.31	א', כ"א באלול
6.56	6.32.0	1.02	12.32	9.30	6.36	5.41	5.19	4.31	ב', כ"ב באלול
6.55	6.30.7	1.01	12.31	9.30	6.36	5.42	5.20	4.32	ג', כ"ג באלול
6.54	6.29.4	1.01	12.31	9.30	6.37	5.42	5.21	4.33	ד', כ"ד באלול
6.52	6.28.0	1.01	12.31	9.30	6.37	5.43	5.21	4.34	ה', כ"ה באלול
6.51	6.26.7	1.00	12.30	9.30	6.38	5.43	5.22	4.34	ו', כ"ו באלול

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
7.12	6.17	7.11	6.05	7.12	6.14	7.10	5.59	7.12	6.17
7.03	6.08	7.02	5.56	7.03	6.05	7.01	5.50	7.03	6.08

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מז"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יור"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> זואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

מכינים את העולם למלכות ש-ד-י

בעוד כל החגים והמועדים קשורים באירועים השייכים במיוחד לעם-ישראל, ראש-השנה קשור באירוע כללי, הקשור לכל הבריאה

□ אלא העולם לא היה יכול להיות מושלם עד שקרא אדם

הראשון לכל הבריאה: "בוא נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני ה'

עושינו" □ מכתב כללי מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

— תרגום מאידיש —

ב"ה, יום ב' פ' ניצבים-וילך
ח"י אלול, ה'תשמ"ו
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעמדנו בימים האחרונים של השנה, ובפרט ביום הסגולה ח"י אלול, יום ההולדת של הבעל-שם-טוב ושל אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשולחן ערוך,

---

יום ב' פ' ניצבים וילך: להעיר מהשיעור-חומש דיום זה* (ניצבים ל,ו) "ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב (זרעך)" — ר"ת אלול (בעה"ט עה"פ. אבודרהם סדר תפילת ר"ה (בשם הדרשנים). ב"ח לטור או"ח סתקפ"א (ד"ה והעבירו). ר"ח שער התשובה פ"ד (ד"ה עוד — קטוב). של"ה ריש מס' ר"ה (ריג,א). לקו"ת ראה יט,א. לג,ד) — עניין התשובה (ראה גם 'התועודיות' ה'תשמ"ו כרך ד' עמ' 289). ומרומז בזה גם עניין התפילה — אגה"ק ס"ד.

פ' ניצבים-וילך: להעיר אשר השבת (השלימות) של שבוע זה הוא "שבת מברכים חודש תשרי" — ראה תורת הבעש"ט בזה "היום יום" כ"ה אלול. כתר-שם-טוב — הוצאת קה"ת — הוספות סי' לא. וש"נ).

ח"י אלול: התחלת י"ב ימים אחרונים (אלול —) החשבון דשנה העוברת, מתאימים לחודש השנה, וח"י אלול — לחשבון חודש תשרי העבר (ספר-השיחות העבר (ספר-השיחות ה'תש"ג עמ' 177. שם עמ' 179). אלול: הראשי-תיבות בתורה זו — ראה לקו"ת ח"ט עמ' 297 ואילך. חכ"ד עמ' 177. שם עמ' 313-314. קונטרס ש"פ ראה הנ"ל ס"א-ד. וש"נ.

יום הפגולה: להעיר, אשר ח"י אלול נקרא "יום טוב", "מועד", "יום הבהיר", "יום הזך והבהיר" ו"יום הקדוש" — ספר-השיחות ה'תש"א עמ' 105. ה'תש"ב עמ' 133. ה'תש"ג עמ' 90. שם עמ' 140 ואילך. שם עמ' 188. לקו"ד כרך ג' עמ' 946 ואילך. ספר-השיחות ה' תש"ה עמ' 122 ואילך. ועוד.

ח"י אלול, יום ההולדת של הבעל-שם-טוב ושל אדמו"ר הזקן: שני המאורות הגדולים, הבעש"ט בשנת נח"ת (ראה לקו"ד כרך א,א, ואילך. ספר-השיחות ה'תש"ג עמ' 146. שם עמ' 188) ורבינו

(*) בשנת תשמ"ו. המו"ל.

דבר מלכות

וראי זה הזמן המתאים להתבונן במשמעותו של ראש-השנה, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, ובמיוחד בנקודה המרכזית של ראש-השנה, ביום הכרת המלך – הכרת בורא העולם כ"מלך ישראל" ו"כמלך על כל הארץ", מלך ושליט מוחלט של עם ישראל, של כל העולם כולו ושל כל אחד ואחד בפרט.

והרי עניין ההכרתה הוא – לקבל מלכותו ברצון, שכל אחד יקבל על עצמו בכל לבו את עול מלכותו, יחד עם עול המצוות של המלך.

כיוון שכל ענייני התורה והמצוות, ובכללם הימים טובים, הם אינן-סופיים, בהיותם קשורים עם האינ-סוף האמיתי, ברוך-הוא, ובמיוחד יש לכל יום-טוב עניינים בלי גבול, הן בדברים כלליים שיש לכל הימים טובים, כמו איסור מלאכה, קדושה, שמחה וכו', והן בדברים שבהם כל יום-טוב שונה מן האחרים, כמו "מצוות היום" של חג המצות – מצה וכו'. קביעות הימים הטובים בימי השבוע או ביום השבת וכו'.

הכרחי, כמובן להצטמצם בנקודה אחת או שתיים, עם ההוראות שנובעות מהן כאשר למעשה בפועל, שכן "המעשה הוא העיקר". נתעכב, איפוא, כאן על נקודה מסוימת שבה שונה ראש-השנה מכל שאר הימים-טובים ובאופן בולט, כפי שיוסבר להלן, לאחר ההקדמה הבאה.

* * *

הזקן בשנת קה"ת (ראה ספר-השיחות שם עמ' 188) – ספר-השיחות שם עמ' 141 ואילך. וראה לקו"ש חכ"ד עמ' 178 ואילך, ובהנסמן שם. ולהעיר, שיום הולדת הבעש"ט היה ביום ב' (ספר-השיחות שם), כבביעות שנה זו [תשמ"ו].

יום ההולדת: בעניין יום הולדת של צדיקים – ראה בארוכה לקו"ש ח"ה עמ' 86 שוה"ג להערה 1. וש"נ. וראה ג"כ בעניינינו (ח"י אלול): ספר-השיחות ה'תש"ג עמ' 89 ואילך. שם עמ' 186. נתבאר בארוכה בלקו"ש חכ"ד שם.

בע"ה התניא והשו"ח-ערוך: ראה לקו"ש ח"ו עמ' 36 ואילך ובהערה 14 שם.

בנקודה המרכזית של ראש-השנה ... הכרת המלך: ראה לקו"ש חכ"ד עמ' 621 הערה ד"ה אלגעעמינע נקודה וד"ה הכרתה ... מיט תקיעת שופר (שם עמ' 622).

מלך ישראל: תפילת מוסף דר"ה (ברכת מלכות) מישיעה מר, ו.

מלך ע"כ הארץ: נוסח תפילת העמידה דר"ה (חתימת ברכת "אלוקינו כו") וכן בקידוש ובברכת ההפטורה.

לקבל מלכותו ברצון: ראה אוה"ת ר"ה עמ' א'רצה-ו. שם עמ' א'שמא-ב. ד"ה מן המיצר תר"ס. יו"ט של ר"ה תש"ג פ"ב. ובכ"מ. מקומות שנשמנו בלקו"ש חט"ו עמ' 237 הע' 60.

עול מלכותו יחד עם עול המצוות: דקבלו מלכותי תחילה ואח"כ אגזור עליכם גזירות (ראה מכילתא (ויל"ש) עה"פ יתרו כג, פרש"י עה"פ אחרי יח, ב. וראה המשך יו"ט של ר"ה תש"ג (סה"מ תש"ג) פכ"ו). וראה ברכות יג, א (במשנה): שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ מקבל עליו עול מצוות.

שכל ענייני התורה והמצוות ... הם אינן-סופיים: ראה תהילים קיט, צו: רחבה מצוותך מאוד (ובמפרשים). וראה יהל אור להצ"צ עה"פ (עמ' תעא). אוה"ת בראשית (כרך ג) תקה, ב ואילך. לקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) סקע"ט (מו, סע"ג ואילך).

המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז. תקו"ז תנ"ב (פז, סע"א). ת"ס (צג, ב). ת"ע (קלג, ב. קלד, א).

דבר מלכות

כידוע, מוכתרים הימים טובים (והימים הנוראים), וכן השבת, בתורה בתואר "מקראי קודש", ובגדר זה יש להם כל העניינים המשותפים, כאמור.

נוסף על כך יש לכל אלה עוד קו משותף נוסף: הם קשורים כולם עם אירועים מרכזיים בדברי הימים של העם היהודי, הן אירועים שהם למעלה מדרך הטבע והן אירועים בטבע. אבל עניין זה עצמו מעניק לכל אחד משלוש הרגלים את אופיו המיוחד: חג הפסח הוא החג של יציאת מצרים ויחד עם זה "חג האביב", חג השבועות הוא חג מתן-תורה ויחד עם זה "חג הקציר", חג הסוכות – "כי בסוכות (ענני הכבוד) הושבתי את בני ישראל" – הוא תזכורת של היחס ההשגחתי המיוחד של הקב"ה לעם ישראל ויחד עם זה "חג האסיף", יום הכיפורים קשור במתן הלוחות השניות והוא היום של עשיית תשובה על-ידי בני ישראל על חיי היום-יום של כל השנה, יום שהקב"ה קבע ליום של "סלחתי" ו"כדברך". ואפילו יום השבת, שראשיתו שבת-בראשית, הוא יום של "זכר למעשה בראשית" וגם – "זכר ליציאת מצרים".

ראש-השנה הוא אחד היוצא מן הכלל. יום-טוב ראש-השנה הוא יום-טוב של יהודים ויום-טוב יהודי ("שתמליכוני עליכם"), אבל יחד עם זה אין הוא קשור, לכאורה, עם אירוע בחיים המיוחד

הימים טובים ... מקראי קודש: אמור כג, ב. ד. לו. ולהלן שם כ"כ פעמים "מקראי קודש".

וכן השבת: רמב"ן עה"פ שם, ב.

חג האביב: ראה בא יג, ד. משפטים כג, טו. תשא לד, יח. ראה טז, א.

חג הקציר: משפטים שם, טז.

כי בסוכות ... בני ישראל: אמור שם, מג.

בסוכות (ענני הכבוד): סוכה יא, סע"ב. מכילתא עה"פ בא יב, לו. תנחומא עה"פ שם (סי' ט). מכילתא עה"פ בשלח יג, כ. תו"כ עה"פ אמור שם. תיב"ע, ת"א ופרש"י עה"פ אמור שם. טוש"ע (ודארה"ז) אור"ח הל' סוכה סתרכ"ה.

חג האסיף: משפטים שם. תשא שם, כב.

יום הכיפורים ... ה'אזחות השניות: ראה תענית כז, ב (במשנה ובפרש"י). שם ל, ב.

יום הכיפורים ... עשיית תשובה: והוא "קץ מחילה וסליחה לישראל" – רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.

ליום של "סלחתי" ו"כדברך": פרש"י תשא לג, יא. עקב ט, יח. וראה הנסמן בלקו"ש חכ"ד עמ' 570 הערה 10.

השבת ... "זכר למעשה בראשית" וגם – "זכר ליציאת מצרים": ראה מו"נ ח"ב פל"א (הובא ברמב"ן עה"פ ואתחנן ה, יב). חינוך מצווה לב. וראה שער הכולל (להרא"ד לאוואוט) פ"ז סכ"ט.

זכר ליציאת מצרים: ראה ואתחנן ה, טו (ובקידוש דשבת).

זכר ליציאת מצרים: ב' אופנים בזה: באופן כללי – והוא כפ" המצוות (גם בר"ה – כמפורש בהקידוש ובכללות התפילות ובשבת כמפורש בקידוש) ובאופן מיוחד ואינו בשבת דדברות הא' ולא בתפילות דשבת. וי"ל דגם לא בהיחוד דר"ה ככפנים המכתב.

וי"ף דומא לדבר: בראשית ברא (כל העולם, כולל כל אה"ע) שבביל ישראל שנקרא ראשית ואח"כ נחלקים – העולם וכו' וישראל.

יום-טוב ראש-השנה הוא ... חג יהודי: להעיר מתו"כ עה"פ אמור כג, כד: בני ישראל מקרא קודש ואין הגויים מקרא קודש. ובפירוש הראב"ד שם: ... והכי פירוש' אע"ג דבראש-השנה גויים וישראל נידונין בו, סד"א ליהווי נמי גויים בכלל מקרא קודש ותקיעת שופר, להכי כתב רחמנא בני ישראל.

שתמליכוני עליכם: ר"ה טז, א. לד, ב.

דבר מלכות

לעם ישראל, וגם לא בנס שלמעלה מדרך הטבע, אלא, אדרבה, בבריאה של הטבע.

ראש-השנה מצויין כ"יום הזכרון" הוא, כפי שאומרים בתפלת מוסף של ראש-השנה "זה היום תחלת מעשיך, זכרון ליום ראשון, כי חוק לישראל הוא כו' ועל המדינות בו יאמר כו' ובריות בו יפקדו", ביום הזה נקבע על כל המדינות של כ"ה העולם מה יהיה בהן, וכך גם על כל הנבראים הפרטיים.

ראש-השנה הוא היום שבו נברא אדם הראשון, ולמרות שאדם הראשון היה האחרון בנבראים ונברא ביום השישי של מעשה בראשית, מוגדר היום כ"תחילת מעשיך", משום ש"סוף מעשה במחשבה תחילה": האדם הוא המטרה הסופית, והכוונה והתכלית של הבריאה כולה, וכל הברואים הקודמים נבראו כדי לשרת את "בחיר הנבראים", שכן רק האדם יכול להשלים את הבריאה, ועל-ידי האדם – כאשר הוא השיג את שלימותו – מגיעים כל הנבראים הקודמים – הדומם, הצומח והחי – ומתרוממים אל שלימותם הם (על-ידי כך שהם משרתים את האדם ומסייעים לו בהישגיו).

כרם, שלימותו של נברא, גם כשהנברא הוא אדם הראשון שהוא יציר כפיו של הקב"ה, אינה יכולה להיות מושלמת. עד אשר – באותו יום שבו נברא – קרא אדם הראשון ל"כל הבריות", כ"ה בריאה כוללה": "בואו נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני ה' עושנו". הם עשו כן ואז (כו ביום) נעשה "ה' מלך גו', תיכון תבל כל תמוט" – שאז נעשתה השלימות של אדם הראשון ושל כל הבריאה.

* * *

ושוב אל תחילת המכתב:

כבר הוזכר תחילה, והוסבר ביתר הרחבה בהודמנויות רבות, שעניין "הכתרת המלך" הוא –

יום הזכרון: כן נקרא בתפילות ובקידוש דר"ה (ולפי נוסח חב"ד גם בברכת הדלקת נר יו"ט דערב ר"ה). וראה אמור כג, כד: בחודש השביעי באחד לחודש יהי לכם שבתון זכרון תרועה – ולהעיר לקביעות שנה זו [א' דר"ה תשמ"ז] מירוש' (ר"ה פ"ד ה"א) דזכרון תרועה הוא כשחל בשבת – דאז אין תוקעין מן התורה (משא"כ לבבלי ר"ה (כט, ב) שהוא רק אסמכתא).

ראש-השנה הוא היום וכו': בהבא להלן ראה לקו"ש חכ"ד עמ' 627; שם עמ' 643; חכ"ט עמ' 515 ואילך, ובהערות שם.

סוף מעשה במחשבה תחילה: פיוט "לכה דודי" ("לקראת שבת").

האדם הוא המטרה הסופית, הכוונה והתכלית של הבריאה כוללה: ראה סה"מ תרכ"ז עמ' שט ואילך. לקו"ש חכ"ד עמ' 627 הערה ד"ה דער מענטש.

בחיר הנבראים: ראה בהנסמן בלקו"ש שם.

על-ידי האדם ... מגיעים כל הנבראים הקודמים ... ומתרוממים: ראה עיקרים מ"ג פ"א. קונטרס ומעין מ"א פ"ג. ספר-השיחות תורת-שלום עמ' 243. לקו"ש חכ"ד עמ' 643. חכ"ט שם.

יציר כפיו של הקב"ה: ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).

קרא אדם הראשון: פדר"א פ"א. זוהר ח"א רכ"א, ב. ח"ג ס"פ אמור. וראה גם תקו"ז תנ"ו (צ, ב).

בואו ... עושנו: תהילים צה, ר.

השם מלך ... כל תמוט: תהילים צג, א. וראה פדר"א שם.

דבר מלכות

לחדש ולחזק מדי שנה בראשית ("ראש") השנה את התקשרותו אל הקב"ה על-ידי מילוי ציווי ומשאלתו: "שתמליכוני עליכם". בכך גם קשור, ומכך שואבים יהודים כוח מחודש, שכל יהודי מכריז מדי יום מיד עם היקיצה בבוקר: "מודה אני לפניך מלך", וכך גם עשרות פעמים בכל יום, בברכות שאנו אומרים בחיינו היום-יומיים, הברכות שלפני שאנו מכניסים משהו לפה וכן לאחר מכן, ולפני שאנו עומדים לעשות עניינים אחרים, אנו אומרים: "אלוקינו, מלך העולם".

כל הבריאה – "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", וכל יהודי בפרט מצווה "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים" (לעשות להקב"ה דירה בעולם הגשמי הנחות), וכפי שאנו אומרים בתחילת התפילה: "הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו".

כך מלמדנו גם ראש-השנה. צריך להיות "תמליכוני עליכם". "מלך ישראל", אבל לאחר מכן באה התפילה (וההשתדלות): "מלוך על העולם כולו בכבודך".

תכלית הבריאה היא אשר (לא רק אנו בני ישראל, אלא גם) כל העולם, כל האנושות, כל בני האדם, ויתירה מזו – כל הבריאה, הטבע, יכירו שבורא העולם הוא מלך על כל הארץ.

* * *

ולמרות שהשלימות המוחלטת תתגשם רק באחרית הימים, כאשר יקויים: "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר" (= כל האנשים ואפילו בעיני בשר), חייב אבל להיות הקיום של "אני נבראתי לשמש את קוני" על-ידי מעשינו ועבודתנו עתה וגם בעולם וככל השלימות שהדבר ניתן להיות, ומעשינו ועבודתנו בזמן הגלות מהווים גם הכנה לאחרית הימים, לגאולה השלימה.

כל אחד וכל אחת צריכים וחייבים לעורר ולהכין את העולם מסביב למלכות ש-ד-י, על-ידי שיהיו דוגמא חיה, וכן על-ידי כך שידברו ויפעלו עם הסביבה הכללית.

במילים פשוטות: להפיץ את הכרת וידיעת "יסוד היסודות ועמוד החכמות", שיש בורא עולם,

---

"ראש": כידוע הטעם הנקרא "ראש-השנה" (ולא תחילת השנה) – לקראת תבוא מא, ג. ניצבים מז, א. ר"ה נח, א. עט"ר שער ר"ה בתחילתו. ובכ"מ.

מיד עם היקיצה בבוקר: סידור אדה"ז (קודם מודה אני). וכ"ה בשו"ע אדה"ז או"ח ס"א ס"ה. מהר"ת שם ס"ו.

כל מה שברא הקב"ה: אבות ספ"ו. – סיום הפרק שאומרים תמיד בשבת שלפני ר"ה – לפי הנוהגים לומר פרקי אבות בכל שבתות הקיץ.

לעשות לו יתברך דירה בתחתונים: ראה תנחומא נשא, טז. במדב"ר פי"ג, ו. תניא פל"ו.

בתחילת התפילה ... הודו: דה"א טז, ח. תהילים קה, א.

התפילה ... מלוך ... בכבודך: תפילת העמידה דר"ה.

ונגלה ... בשר: ישע"י מ, ה. וראה תניא שם. שער האמונה פכ"ד ואילך.

אני נבראתי לשמש את קוני: משנה וברייטא סוף מס' קידושין.

מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות ... הכנה לגאולה: תניא רפ"ז.

העולם ... ש-ד-י: בתפילת וע"כ נקווה (נתקנה ע"י יהושע ב"נ בכיבוש א"י – ראה כלבו סי' טז. תשובת הגאונים שערי תשובה סי' מג. שער הכולל פי"א. אוצר התפילות במקומו).

יסוד היסודות ועמוד החכמות: הרמב"ם ריש ספרו (והל' יסודי התורה). וראה בארוכה הדרן" על

דבר מלכות

ושהוא "בעל הבית לבירה זו", ושכלל שנה, היום שאנו היהודים חוגגים את ראש-השנה – הוא יום הדין בשבילנו, ובשביל כל העמים והמדינות ובשביל כל אחד במיוחד, כפי שצויין לעיל "יום הזכרון" במלוא היקפו.

* * *

ויהי רצון שכל אחד ואחת בתוך כלל ישראל יפעל בכל האמור, ושתקויים בקרוב ממש התפילה בספר תהילים של דוד מלך ישראל: "הראנו ה' חסרך, וישעך תתן לנו" (עד שבמהרה בימינו ממש) "לשכון כבוד בארצנו", ונזכה כולנו להכתרה המלאה של "והי' ה' למלך על כל הארץ" – "והיתה לה' המלוכה" (שהכל יכירו במלכותו של הקב"ה), בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור
ולכתיבה ולחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה

(חתימת יד קדשו)

הרמב"ם (קה"ת, י"א ניסן תשמ"ה). לקו"ש חכ"ו עמ' 114 ואילך.

הוא בעל-הבית לבירה זו: ראה ב"ר רפל"ט.

הראנו ... בארצנו: תהילים פה, ח"ו"ד. וראה הגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים (קה"ת תנש"א) עמ' תשפו. התוועדויות ה'תשמ"ו כרך ג' עמ' 219-220. כרך ד' עמ' 122-123.

והי' ה' למלך על כל הארץ: זכרי' יד, ט.

והיתה לה' המלוכה: עובדי' א, כא. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

ולכתיבה וחתימה טובה: וראה מטה-אפרים סתקפ"א ס"ט (מלקוטי מהרי"ל הל' ימים נוראים): נוהגין כשכותב אדם לחבירו אגרת כו' מן ר"ח אלול כו' רומז לו כו' שיוכה בימי הדין הבאים לטובה להיות נכתב ונחתם בספר חיים טובים. וראה לקוטי לוי"צ – אגרות עמ' רי: שאם שבפרט הכתיבה היא בר"ה והחתימה ביוה"כ כו', אך בכלל הן הכתיבה והן החתימה נעשית בר"ה כו', ולהעיר מר"ה טוב, "בר"ה ... צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים".

ולהעיר מעניין הסליחה – דלכאורה פשוט שיום סליחה הוא יוה"כ"פ – ובכ"ז בכמארו"ל שמתחילה (מופקדת) וכו' בר"ה (יל"ש תהילים קלד, רמז תתפא קרוב לסופו). פסיקתא פסיקא ולקחתם לכם (בהוצאת באבער – קפגב). וראה גם ויק"ר פ"ל, ז. קה"ר פ"ט, ז. ועוד). וראה אור"ת להה"מ קב, ג"ד (בהוצאת קה"ת תשמ"מ ואילך – סתי"ח). יהל"אור להצ"צ תהילים שם (עמ' תקב). ובסה"מ תר"ל ד"ה את ה' האמרת היום (עמ' חצר): אף שעיקר הסליחה נא' ביוה"כ"פ, אך מ"מ הסליחה מתחלת בר"ה, וכמ"ש רז"ל במד"ר ע"פ כי עמך הסליחה למען תורא הסליחה מופקדת עמך מר"ה עד יוה"כ"פ, והיינו שהסליחה מתחלת מר"ה, ומה שהיא מופקדת עד יו"כ"פ זהו למען תורא, כדי שיהי' בחי' יראה ויגיע לבחי' תשובה כו'.

לשנה טובה ומתוקה: להעיר: בטור או"ח סתקפ"ג (ורמ"א שם ס"א), שבלי לר"ה "רגילין לאכול ... תפוח מתוק כדבש לומר תתחדש עלינו שנה מתוקה", וכ"ה בשו"ע אדה"ז שם. אבל בסידור הארז"ל ובסידור אדה"ז: שנה טובה ומתוקה (ראה לבוש או"ח סתקפ"ג). וראה לקוטי לוי"צ – אגרות עמ' שיא ואילך.

אילו היתה עבודתנו כדבעי היה משיח צדקנו כבר בא!

משיח הפרטי שבנפש עדיין לא בא

בעמדנו בשבת-קודש ח"י אלול, יום-הולדת את שני המאורות הגדולים – צריכים לקבל החלטות טובות... – להוסיף בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות, עד להפצת המעיינות, וכל זה – גם במקום ה"חוצה", תחתון שאין למטה ממנו.

והדגשה נוספת בזה – שפעולות אלו יש לעשותן מתוך שמחה ותענוג, כההוראה דיום השבת, שעניינו – תענוג, וכההוראה דמצוות ביכורים, ש"טעונין... שיר", "קורין בשיר עליהן", ובלשון הכתוב: "וענית ואמרת" – "לשון הרמת קול", ו"בזמן שמחה" דווקא – "החליל מכה לפניהם וכו' הגיעו לעזרה דיברו הלויים בשיר".

באותיות פשוטות:

ייתכן שיעשה פעולות אלו מתוך כפייה והכרח, באופן של קבלת-עול בלבד, היינו, שמתוך פנים זועפות כופה את עצמו להקדיש י"ח רגעים (כדי הילוך מיל) כדי לעסוק בהפצת היהדות, ומיד לאחר זה שב ופונה לעסקיו – לימוד התורה ("עסקיו" ש"ל משה רבינו"), לא סתם עסקים! הנה על זה באה ההוראה מהנהגתו של משה רבינו – ש"לא היה פונה לעסקיו אלא מן ההר א"ל העם", "עם" דייקא, "לשון עוממות", נפרדים ורחוקים כו', ואף-על-פי-כן, לא פנה משה "מן ההר" אלא "אל העם", לומר להם את דבר ה'.

ובוודאי שההתעסקות עם הזולת צריכה להיות בסבר פנים יפות, ובפרט – בחודש אלול, כאשר המלך נמצא בשדה, ומקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, כלומר: הקב"ה אמנם יודע שהוא נמצא ב"שדה" ובלבושי שדה,

– שהרי למרות שלובש "זיידענע זופיצע", ועושה מה ש"חסיד", "תמים" ו"תמים שבתמימים" צריך לעשות, מכל מקום, לפי ערך המעמד ומצב שדורשים ממנו, נמצא הוא ב"שדה"! וראיה לדבר – שמשח צדקנו עדיין לא בא, ואילו היתה הנהגתו כדבעי ליה למיעבר, היה זוכה להיות אותו "צדיק אחד" שעל-ידי עבודתו בא משיח צדקנו, כד"איתא בתיקונים שאפילו אם היה צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו היה בא משיח"! בנוגע לאחרים – יכול לעשות חשבונות כו', אבל בנוגע לעצמו, הרי ידע בנפשיה שמשח הפרטי שבנפשו עדיין לא בא!...

ואף-על-פי-כן, יוצא הקב"ה ל"שדה" ומקבל את פניו בסבר פנים יפות, ומראה לו פנים שוחקות, ולכן פשיטא שהנהגתו ביחס אל הזולת צריכה להיות באופן כזה.

ויהירצון... ובפשטות – שברגע כמימרא "גיט מען זיך א כאפ" [=תופסים] שנמצאים "בשעריך ירושלים", ו"מהלכין בתוך ירושלים עד שהם מגיעים להר הבית... והם מהלכים בהר הבית עד שמגיעין לעזרה כו"..." במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת שבת-קודש פרשת כיתבוא, ח"י באלול ה'תשד"מ)

תורת-מנחם – התועדויות ה'תשד"מ, כרך ד, עמודים 2551-2552 – בלתי מוגה)

"גדול שבאחרונים"

כך מכנה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו את רבנו הזקן □ הרבי מדריך רב חב"די במה עליו לעסוק, מגלה לרב שני מהו 'חלקו' בתורה, ומרב שלישי מבקש טובה מיוחדת □ צרור ביטויים ועובדות על שולחן-ערוך רבנו הזקן – לרגל ח"י באלול שחל השבוע

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

ופרחים לדבריו.

שייך לכל ישראל

"גדול שבהאחרונים – כ"ק אדמו"ר הזקן" כותב הרבי על רבנו הזקן (לקוטי-שיחות, כרך יא, עמ' 247).

בהתוועדות כ' בכסלו תשל"ז (שיחות-קודש תשל"ז, כרך א, עמ' 325), אמר הרבי:

פסק דין ברור של אדמו"ר הזקן... אצלי נחשב אדמו"ר הזקן כפוסק שאין כל מקום לערער ולדון בדבר ("איון דערנאך האב איך ניט וואס צו פרעגן").

וביום ב' דחג השבועות תשל"ז (שיחות קודש' תשל"ז כרך ב' עמ' 43):

מדהובא דבר זה עלידי אדמו"ר הזקן בשולחן-ערוך, הרי מובן שזהו שייך לכל אחד ואחד מישראל.

אור לכ"ה בטבת תשכ"ג (שיחות-קודש תשכ"ג, עמ' 155), אמר הרבי:

רובן ככולן של ההלכות שבשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן מחייבים בהם כמעט כולם, נשים כאנשים; כלומר, מלבד פרטים אחדים בנוגע הלכות תפילין והלכות ציצית וכיוצא בזה.

חשיבות המנהג

"בלשון אדמו"ר הזקן בסימן תצ"ד, לגבי

כתבו "הרבנים בני המחבר", בהקדמתם לשולחן-ערוך רבנו הזקן: "כאשר שמענו מפי קודשו שמאוד היה נכסף ונשתוקק לזכות את ישראל שימצאו כל אחד ואחד לרוות צימאונם לידע הלכה ברורה בטעמיה שזהו תכלית מצוות ידיעת התורה... אשר על-כן לטובת כלל ישראל עשה וחיבר את החיבור הנ"ל...".

בהמשך לדברים הנ"ל כותב הגה"ח הרב מרדכי-שמואל שיחי' אשכנזי, רבו של כפר-חב"ד: "משאת נפשו של כ"ק אדמו"ר להשריש ולהגביר את העסק ועיון בשולחן-ערוך רבנו הזקן. בכל הזדמנות עורר ועודד את הלימוד לא רק לשם ידיעת המעשה אשר יעשון, אלא גם את המשא-ומתן ופולפולא דאורייתא בדבריו הקדושים של רבנו הזקן. כ"ק אדמו"ר אף ביקש ותבע להביאם לדפוס כדי לזכות את הרבים, ואין לשער גודל הנחת-רוח כשנרפס ספר או קובץ הנושאים-ונותן בדברי רבותינו הקדושים. וכפי שהורנו שהרי-זה בכלל הפצת מעיינות החסידות" ('פתח דבר' להלכות תלמוד-תורה עם הערות וצייונים, קה"ת תש"ס).

רשימתנו זו תעסוק אפוא ביחסו של רבנו לשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, החביבות המיוחדת לספר זה והדרישה להפצת והגברת הלימוד בו, כמו פרסום חידושי תורה וציצים

נאמר על הענינים האלה כי הם
דברים רבתי ענין רב ונראה גם כן
ענין הרבה

כי זה שבת יום חמישי (ועתה גם)
עוד, ועוד, ועוד, ועוד, ועוד, ועוד
והוא יתר ענינים רבתי
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -

ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -

ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -
ועוד ענינים רבתי - ועוד ענינים רבתי -

הוראות הרבי בקשר להדפסת שולחן ערוך אדה"ק, מהדורת תש"כ-תשכ"ח

מנהג אכילת מאכלי חלב בחג השבועות ("ומנהג אבותינו תורה היא כי הרבה טעמים נאמרו עליו") מודגשת גודל המעלה שבקיום מנהגי ישראל, ודלא כאותם הסבורים שאין זה נוגע כל-כך" – אמר הרבי ביום ב' דחג השבועות תשכ"ה (שיחות-קודש תשכ"ה, ח"ב, עמ' 144). ועוד בשיחת חג-השבועות תשכ"ה (שם):

ניצוצי רבי

"הכניס אדמו"ר הזקן בשולחנו רמזי תורה כו". ולפעמים בהעלם, אבל הדינים נמצאים שם".

ובשיחת כ"ד בטבת תשכ"ג (לקוטי-שיחות, כרך ד, עמ' 1127) נאמר:

על-ידי ההעמקה בסגנון לשונו והדיוק בתיבותיו נוספים ביאורים וביאורים להלכה זו עצמה וכן למקומות אחרים שבתורה, הן אלו הקשורים ישירות להלכה זו והן אחרים הקשורים במקצועות אחרים שבתורה.

בשיחותיו של כ"ק אדמו"ר אנו מוצאים לא-אחת דוגמאות לעניין זה. להלן כמה מהן:
"..."הלכות פורים" שלא זכינו לאורם בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, אבל מגלה דעתו בזה – במגילת אסתר (שאינן בה אזכרות) – בהלכות שבת, כשדן בהצלת כתבי קודש (סימן שלד, יב)..." (משיחת שבת פרשת תשא תשכ"ד – 'מקדש מלך', כרך ד, עמ' שפה).

"ברמב"ם הלכות קרבן-פסח קטן שהגדיל בין שני פסחים כו' ואף על פי שבשולחן ערוך אדה"ז אין הלכות קורבן-פסח... הרי מבוארת שיטתו מדבריו באורח-חיים סימן שמג בענין חינוך" (משיחת שבת פרת צו תשל"ט – שיחות-קודש תשל"ט, כרך ב, עמ' 427).

"דאף שבשולחן-ערוך רבינו אין "הלכות מלכים", מכל-מקום מביא בהלכות הפקר כמה פרטים שאינם אפילו בהלכות מלכים להרמב"ם" (משיחת מוצאי שמחת-תורה תשכ"ח – 'ספר השליחות' עמ' 70).

"אף על פי שאין בשולחן-ערוך רבינו סימן מיוחד להלכות קידוש-החודש (ואף בשו"ע הבית-יוסף אין סימנים מיוחדים לזה), בכל זאת אפשר למצוא דעות בהלכות ראש-השנה (תר, א) "שהיו מקדשין על-פי הראייה שאין הדבר תלוי בחשבון כלל"..." (משיחת שבת פרשת משפטים תשכ"ז – 'שיחות קודש' תשכ"ז, כרך א, עמ' 335).

מפתח לשולחן-ערוך רבנו

באחת מרשימותיו האישיות סוקר הרב אהרון שיחי' חסידות את עבודתו בהדרת

כמו הרמב"ם ובהוספה...

"בכלל, הרי שולחנו של אדמו"ר הוא בדוגמת לשון הרמב"ם שכל מילה היא בדיוק" – התבטא הרבי ביום ב' דחג השבועות תשל"ב (שיחות-קודש תשל"ב, כרך ב, עמ' 282).

"עד אשר מכל מילה ניתן ללמוד הלכה, ובהוספה ובהפלאה – שהרמב"ם אינו כותב את טעמי ההלכות, אלא רק פסקי דינים (מלבד מקומות ספורים) מה-שאינ-כן אדמו"ר הזקן כתב "הלכות בטעמיהן" ולמרות זאת מדוייקת כל מילה" (התוועדות שבת-קודש פרשת בראשית תשל"ג – שיחות-קודש תשל"ג, כרך א, עמ' 94).

עיקר תורה שבעל-פה

בהתוועדות שבת-קודש פרשת ויקהל תשי"ד ('תורת מנחם – התוועדויות', כרך א, עמ' 104) ביאר הרבי בהרחבה:

הטעם שאדמו"ר הזקן כתב "הלכות בטעמיהן" – והכוונה היא לטעמי ההלכות עצמן, ללא פרטי השקלא-וטרוא שבגמרא – היא כדי שעל-ידי לימוד השולחן-ערוך שלו יהיה אפשר לצאת ידי חובת לימוד תורה שבעל-פה לכל הדעות – שכן ישנה דעה (וכמותה סבור אדמו"ר הזקן) שעיקר העניין דתורה בעל-פה הוא לימוד **טעמי ההלכות**, ובלימוד ההלכות בלבד, ללא טעמים, אין יוצאים ידי חובת לימוד תורה שבעל-פה – דלא כדעת הרמב"ם שגם לימוד פסקי הלכות בלי טעמים (כמו לימוד המשניות) נחשב ללימוד תורה-שבעל-פה.

בגלוי או בהעלם

כותב הרה"ח ר' אהרון שי' חסידות, חבר מערכת 'אוצר החסידים' ומהדיר כתבי רבותינו ('הערות וביאורים', אהלי תורה, נ.י. גליון תתקע עמ' 90):

"שמעתי מכ"ק רבנו כמה פעמים ב'חידות' "שכל ארבעה חלקי שולחן-ערוך נמצאים

ניצוצי רבי

בשם "חקרי הלכות", הכוללת עשרה כרכים – שכולם ביאורים בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן.

הרבי ביקש טובה

עשרה ספרים אלה, של פלפול ועיון בתורתו של אדמו"ר הזקן, פרי יצירתו של הרב פיקארסקי, הורתם ויצירתם בהוראה-בקשה של הרבי, עליה סיפר הרב פיקארסקי בשעתו (ראיון ל'כפר חב"ד גליון 520 – י"א ניסן תשנ"ב, עמ' 24):

"יום אחד הרבי פנה אליי ואמר שהוא רוצה לבקש ממני טובה. ברגע הראשון מאוד התפלאתי מההקדמה הזאת, אבל הרבי מיד הסביר: 'אנו רואים שבסוכוצ'וב החזיקו מאדמו"ר הזקן; אני מבקש מכם טובה לכתוב ביאורים על שו"ע אדה"ז'.

על הכרך האחרון שהופיע שוחח הרבי עם הרב פיקארסקי כשהגיע אל ביתו של הרבי למכירת חמץ. הרבי ביקש שיודפס כרך נוסף. הרב פיקארסקי אמר שאין לו מי שיעסוק בהגהה. הרבי הבטיח כי הדבר יטופל. למחרת נשלחו (מטעם מזכירות הרבי) שני בחורים לטפל בחומר, והספר יצא בזריזות לאור עולם.

זמן קבוע בשבוע

ביחידות של הגרמ"ש אשכנזי, לאחר חג הפסח תשל"ב ('כפר חב"ד', גליון 685, עמ' 24), אמר לו הרבי:

מאחר שנמרה עבודת ה"מראי מקומות" שהביאה להתעוררות הלימוד בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, וכפי זכרוני כתבת שאתה עוסק בכתיבת הערות על שולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, על כן תתעסק בעניינים של כתיבת הערות ושלא יהיו פילפולים ארוכים.

ביחידות נוספת בחודש סיוון תשל"ה (שם) אמר לו עוד הרבי: "עליך לקבוע זמן קבוע בשבוע שבו תעסוק בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, ואם צריכים להסתגר אז מסתגרים".

שולחן-ערוך רבנו הזקן לפי הוראות הרבי: "כשחזרתי [בשנת תשכ"ג] מנה. אמר לי

הרב חודקוב בשם כ"ק אדמו"ר לסדר מפתח הש"ס משו"ת צמח-צדק, וכן לדייק כל מקום שמביא שמועה בשם כ"ק אדמו"ר הזקן שלא נמצאת בשולחן-ערוך.

"...בשנת תשכ"ד קיבלתי הוראה לסדר מפתח על שולחן-ערוך רבנו הזקן מעניינים שהובאו שלא במקומם. התעורר אז דיון מה הכוונה שלא במקומם, ועל-פי הוראת כ"ק, כדי להוציא בזריזות הכי אפשרית, סידרתי בדרך-כלל עניינים אלה שלא הובאו בטור ובמחבר ומגן-אברהם והט"ז בסימן ההוא, וכן נכנסו כמה עניינים – הגם שנוכחים במגן-אברהם וט"ז – שאין יודעים שנמצאים בסימן ההוא.

"כשיצא-לאור המפתח בכ' חשון תשכ"ה, התחלתי מיד לסדר מפתח מפורט על כל שולחן-ערוך אדמו"ר הזקן, וכן היתה אז הוראה לסדר קיצור מהספר 'תהלה לדוד' להרב דוד אורטינבערג, בכל מקום שהוא מביא דבר אדמו"ר הזקן.

"בספר הנ"ל הוא מציין לרבני אדמו"ר הזקן כמעט בכל סעיף, ודברי אדמו"ר הזקן נחשבו אצלו כמו אחד מהראשונים. כ"ק אדמו"ר חיבב את הספר הן מצד קיצור לשונו, והן מצד שקולע אל המטרה, וכן התחלתי לקבץ הערות והגהות לשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן מספרים אחרים".

חקי הלכות

בשעתו (חורף תש"כ) שלח הגאון החסיד רבי ישראל-יצחק פיקארסקי (ז"ל) מכתב לרבי, ובו הציע את תמיהתו בדברי רבנו הזקן בהלכות שבת (המכתב נדפס לראשונה בספר 'נשיאי חב"ד ובני דורם' (אה"ק תשל"ב) עמ' 145-147 ומשם בלקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 527-528). הרבי העיר את הערותיו על-גבי המכתב של השואל, וכך הוא נדפס.

יצויין כי הרב פיקארסקי חיבר סדרה שלמה

ניצוצי רבי

ציצית לשו"ע אדמו"ר ואולי יגרום זה נחת-רוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

זו הייתה ההתחלה שזכתה לעידוד נלהב מהרבי, עידוד שבמשך השנים התגבר והלך, בשורה ארוכה של דברים, גם בעל-פה, בעת 'יחידויות', וגם בכתב במענות לשאלות ובמכתבים רבים. הנה, לדוגמה, דברים שאמר לו הרבי ב'יחידות' בתקופה מאוחרת יותר (ביום י"ד בסיון תשל"ט):

"..היות והינך מורה הוראה, עליך להשתדל להוציא עוד חיבור, אם אפשר על שו"ע רבינו, ואם לא, על שו"ת צמח-צדק, ואף שאתה יכול לכתוב גם בחסידות, בזה תשהה את עצמך. עליך להוציא לאור בנגלה וזה יהיה חלקך בהפצת המעיינות, ובאם לא באחד משניהם, להוציא משהו אחר בענייני הלכה, היות וזהו חלקך."

בסך-הכל פירסם הרב ביסטריצקי כעשרה ספרים בהלכה שכולם טובים סביב משנתו של רבנו הזקן.

היסוד של כל השולחן-ערוך

מדוע פתח אדמו"ר הזקן (במהדרה תנינא) ב"יהודה בן תימא אומר, הווי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי", הרי בשולחן-ערוך אין הכרח להביא דבר בשם אומרו? שאלה זו הציג הרבי בהתוועדות י' בכסלו תשל"ז (שיחות-קודש תשל"ז, כרך א, עמ' 282). הוא מוטיב לה והוא מפרק לה:

יהודה (בן תימא) הוא היסוד של כל השולחן-ערוך, כל ענייני עבודת ה' מיוסדים על עניין הביטול, ולכן פתח בכך אדמו"ר הזקן!

שאיפתו של הרבי כפי שביטאה בשיחת ח"י אלול תשכ"ב, הייתה – "שכל אחד ואחד יהיה בקי בתוכן (על-כל-פנים) העניינים שבשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן!".

(רשימה זו היא המשך לרשימתנו במדור זה בגליון ק' עמ' 10-16).

"קדימה להלכות תלמוד-תורה"

ב'פתח דבר' לספרו על הלכות תלמוד-תורה כותב הגרמ"ש אשכנזי: "בשנת תשל"ב זכיתי להיכנס ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר, ודיבר בקשר לעריכת הערות בשו"ע רבנו הזקן, ובתוך דבריו הק' אמר: 'הרי ישנה עבודה רבה כל כך בכרם חב"ד והלוואי יספיקו לגומרה לפני ביאת מלך המשיח', וחזר על-זה כמה פעמים.

"בשעתו, כשזכיתי להיכנס ליחידות והצעתי לערוך הערות וציונים על הלכות ת"ת, והיה מענה קודשו: "דין קדימה להלכות תלמוד-תורה ודבר נחוץ ביותר ויפה שעה אחת קודם".

"זהו חלקך"

בספר 'הלב של צפת' (לזכרו של רבה של צפת, הגה"ח הרב לוי ביסטריצקי ז"ל) מסופר על תחילת עבודתו של הרב ביסטריצקי בעריכת ציינים ופרחים לשולחן-ערוך הזקן (לקט ציונים והערות לשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן). הדבר היה עוד בבחרותו וכך נדפס שם בעמ' 142 מכתבו לרבי:

"כ"ק אדמו"ר שליט"א

"זה מכבר, בעת שלמדתי שולחן-ערוך אדמו"ר וקבונטרס-אחרון ח"א וח"ב, עמדתי על זה שבקו"א הנה בדרך כלל מביא העניין (הדין, השקלא וטריא שבגמרא, דעות הפוסקים) אבל לא המראי מקומות.

"הנהגה אז בעת לימודי, רשמתי לעצמי מה שנראה לפי דעתי (כמובן בדרך-אפשר) מקום מוצא מראה המקום, שאולי לזה כיוון רבנו אדמו"ר הזקן בכתבו העניין בסתם.

"ראבי מורי שי' בקשני זה כמה פעמים לשלוח דוגמה מאיזה ענין הנ"ל לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ושמטתי את עצמי מזה עד שעכשיו נתרציתי לשמוע אליו בזה, כיוון שהמשפיע שלי הרב גרינגלאס שי' הציע לי גם-כן שאשלח דוגמה מזה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, המראי מקומות ותיקונים לקו"א מהלכות

"הכל צפוי והרשות נתונה"

הכל צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נדון והכל לפי רוב המעשה

(פרק ג משנה טו)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא: הכל צפוי – כל מה שאדם עושה בחדרי-חדרים גלוי לפניו. והרשות נתונה – בידו של אדם לעשות טוב ורע, כדכתיב (דברים ל') ראה נתתי לפניך היום [את החיים] וגו'.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: א) הדיוק "והרשות נתונה" (ולא "הרשות ישנה" וכיוצא בזה). ב) הקשר בין ארבעת המאמרים. ג) ההוראה מזה במילי דחסידותא.

והביאור: הכל צפוי – מלך-מלכי-המלכים צופה ומביט בהנהגתו של כל יהודי על כל פרטיו ופרטי-פרטיו. ובלשון ספר התניא: "והנה ה' ניצב עליו, ומלוא כל הארץ כבודו, ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי". אי לזאת, על האדם להיות זהיר בכל פרט בהתנהגותו, גם בדבר שמקורו במנהג ישראל או שהוא בגדר מילי דחסידותא, מאחר ש"הכל צפוי".

אמנם, העובדה שהאדם עומד תמיד לפני מלך-מלכי-המלכים הקב"ה מעוררת שתי שאלות. הראשונה: לפי זה היה האדם צריך להיות "בטל במציאות", ללא אפשרות למרות פיו יתברך; והרי אנו רואים שבכל זאת ישנו עניין הבחירה. ושאלה שנייה: כשאדם עומד לפני המלך, נחשבת אפילו פגיעה קלה בכבוד המלך למרידה במלכות. והרי ידע אינש בנפשיה אם הנהגתו התמידית מתאימה למי שעומד לפני המלך, ואס-כן, מי יזכה לפניו בדין. על השאלה הראשונה אמר "והרשות נתונה", ועל השנייה – "ובטוב העולם נדון".

"הרשות נתונה" – הרשות שיש לכל אחד ואחד להתנהג לפי בחירתו החפשית נתונה היא לו. כלומר: מאחר שהקב"ה "מלא את כל הארץ ממש בזמן ומקום", הנה בכדי שהאדם יוכל לעשות דבר בכלל, ועל-אחת-כמה-זכמה דבר שהוא נגד רצון העליון, דרושה נתינת-כוח מיוחדת על זה מלמעלה. ככתוב, "החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים".

ובמילי דחסידותא: כשאדם מתבונן בזה שהקב"ה בכבודו ובעצמו נותן לו בחירה חופשית כדי שיוכל לקיים את הציווי "ובחרת בחיים", הרי הוא מקיים ציווי זה מתוך אהבה ומסירה ונתינה, ועד באופן של מידת חסידות.

"ובטוב העולם נידון" – אם כי האדם עומד תמיד לפני המלך, הנה כשמדובר בדין ומשפט, הקב"ה דן אותו בחסד ובטוב, לא כפי הדין הראוי לו. כי ברחמיו המרובים הרי הוא מוצא כמה לימודי זכות על האדם. ובמילי דחסידותא: על האדם להתנהג כלפי חברו באופן של לפנים משורת-הדין ולדונו לכף-זכות, ועל-ידי זה יתנהגו עמו כן מלמעלה.

"והכל לפי רוב המעשה" – אפשר לו לאדם להרבות ולהגדיל הזכויות של המצוות שמקיים, ולמשל – שנותן צדקה, יחלק הסכום שנותן לנתינות הרבה, שאז נכפל ה"יחוד עליון" הנעשה על ידי המצוה פעמים רבות, וכן "יגיע לו קניין חזק".

(משיחות שבת קודש פרשת אמור תשל"ח ושבת קודש פרשת שלח תשי"מ – בלתי מוגה)

פרשת כי-תבוא

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך (כו"א)
כל מקום שנאמר והיה אינו אלא שמחה (ב"ר פמ"ב)

ביאת הארץ רומזת לירידת הנשמה לעולם הזה, שהיא ירידה גדולה, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. ומכל-מקום נאמר על כך לשון שמחה, לפי שזהו רצון הקב"ה – "אשר ה' אלוקיך נותן לך", ואס-כן ברור גם כי ירידה זו היא לצורך עלייה.

(לקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 357)

ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו"ב)

פירות הביכורים לא הוקרבו על-גבי המזבח אלא ניתנו לכהן לאכילה. ללמדך: תפקידו של האדם אינו לבטל את הגשמיות, אלא להחדיר לתוכה כפי שהיא – קדושה. זהו שנאמר "מראשית" (ולא כל ראשית, רש"י), והיינו, על האדם להשאיר לעצמו פירות בכלל, וגם פירות מובחרים ("ראשית"); אלא שצריך להחדיר בהם קדושה, שיהיה ניכר שמפירות אלו לקחו ביכורים.

(לקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 358)

ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו"ב)

אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה... אומר הרי זה ביכודים (רש"י)

"אדם יורד לתוך שדהו" – הקב"ה נכנס לכרם עם ישראל,
"ורואה תאנה שביכרה" – ילד או ילדה שנכנסים לגיל מצוות (או אדם מבוגר שזה עתה התקרב לתורה),
"אומר הרי זה ביכודים" – הוא מצווה ורוצה שיחנכו ילד זה לתורה ומצוות, שיביאוהו "לבית המקדש".

ומי שעוסק בכך – "בת קול מברכתו... תשנה לשנה הבאה" (רש"י פסוק טז): הוא יזכה לקרב עוד ועוד יהודים ולהביאם "לבית המקדש".

(לקוטי שיחות, כרך ט, עמ' 159)

השקיפה ממעון קדשך... וברך את עמך את ישראל (כו"ט)

כמה גדול כוחן של עושי מצווה, שכל השקפה שבתורה ארורה, וזה בלשון ברכה (ירושלמי מעשר שני פ"ה)

קללה שנהפכה לברכה – גדולה יותר מסתם ברכה. כידוע, שכאשר הגבורה מתמתקת ונהפכת לחסד, אזי החסד נמשך באופן של גבורה, כלומר, בהתגברות ובחוזק. וכאמר חז"ל (ב"ר פ"א)

ממעייני החסידות

ש"טוב מאוד – זה מלאך המוות" – כאשר מלאך המוות נהפך לטוב, אזי אין הוא טוב רגיל אלא "טוב מאוד".

(אור-התורה דברים, עמי תתרמד)

* * *

כמה גדול כוחן של עושי מצווה... אמר רבי יוסי בר חנינא: ולא עוד, אלא שכתוב בו היום הזה (ירושלמי מעשר שני פ"ה)

רבי יוסי בר חנינא מוסיף על דברי תנא קמא, שאין הדבר כן במצוות ביכורים בלבד, אלא כך הוא בכל זמן ובכל מקום – קיום מצוות הופך קללה לברכה.

(ספר המאמרים ת"ש עמי 155)

את ה' האמרת (כו,יז)

בני-ישראל גורמים, כביכול, לכך שהקב"ה "יאמר" וידבר (האמרת – לשון מפעיל). כאשר ישראל עוסקים בתורה ובמצוות הרי בזכותם "אומר" הקב"ה את עשרת המאמרות והוא ממשיך להוות ולקיים את העולם. כמאמר רז"ל (אבות פ"ה) שהצדיקים (ועמך כולם צדיקים) "מקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות".

(אור-התורה דברים עמי תתרסה)

הסכת (כו,ט)

עשו כיתות כיתות ועסקו בתורה (ברכות סג)

יש ללמוד תורה באופן של "עסק" דוקא – "ועסקו בתורה". בעל-עסק פותח את חנותו במקום מרכזי, ממציא המצאות כדי שהחנות תהיה גלויה ובלוטת לעין, ומפרסם את סחורתו ככל שעולה בידו, כדי שגם העוברים והשבים הטרודים ביותר יבחינו בחנותו (ואפילו אם לא יקנו מאומה, לפחות ידעו שכאן מוכרים סחורה פלונית, ולעת מן העיתים יבאו ויקנו). גם בלימוד התורה צריך להיות כן: הלימוד צריך להיות ברבים דווקא, "כיתות כיתות", ויש להשתדל בכל מיני השתדלות לפרסם את הדבר ולמשוך עוד ועוד "קונים".

(ספר-המאמרים קונטרסים א, עמי רנח)

אלה יעמדו לברך את העם (כו,יא)

הפכו לוויים פניהם כלפי הר גזיזים ופתחו בברכה... כלפי הר עיבל ופתחו בקללה (רש"י)

בהמשך הפרשה נאמר אכן "ארור האיש", אך "ברוך האיש" לא נאמר. אלא: בנוגע לברכה סתם אין כאן חידוש, שהרי פשיטא שהקב"ה מברך את ישראל בכל מילי דמיטב. החידוש הוא שיש ברכה שבאה על-ידי הפיכת הקללה לברכה, שהיא ברכה נעלית יותר.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת כי-תבוא תשמ"ה)

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת קודש פרשת תבוא¹

שבת סליחות – כ' באלול

אחרי התפילה – התוועדות בבית-הכנסת, מכיוון שנהגו חסידים להתוועד בכל שבת סליחות², ואף במוצאי-שבת-קודש – כהכנה לאמירת הסליחות. במנחה³ – פרקי-אבות, פרקים ג-ד⁴.

יום ראשון

כ"א באלול, א' דסליחות

מוצאי-שבת-קודש:

ימי הסליחות המעוררים לתשובה, הם מהזמנים הידועים שבהם היו מנגנים את ניגונו של אדמו"ר הזקן, בעל 'ארבע הבבות'⁵. סליחות⁶ הראשונות, מתחילים אחר ובסמוך

שחרית: מנהג הקוראים בתורה להגביה את קולם בפסוק 'השקיפה' שבסיום שני⁷.

לעליית 'שישי' עולה הבעל-קורא, ומעצמו – בלא קריאה בשמו – ומברך לפנייה ולאחריה⁸. לאחר מכן מברכים אותו בשמו כרגיל⁴.

מנהג הקוראים להנמיך את קולם (אך באופן שהציבור ישמע) בקריאת התוכחה, וחוזרים ומגביהים קולם ב"אלה דברי הברית" סיום 'שישי'⁵.

5) כנה"ג בהגהת ב"י סי' תכח, הובא במ"א סי' ק, ח, לענין משנה-תורה במיוחד. פ"ח שם סי' ק. ז. אם כי בשער-הכוונות ובפעי"ח הובא שהא"י עלה וקרא את התוכחה בפיו ובקול רם כמנהג חכמי ספרד (ואולי ס"ל לרבובינו שהנהגה זו שלו אינה הוראה לרבים ולדורות, וע"ד לשון אדמו"ר האמצעי "כשאבא קורא, אין נשמעות קלות", היום יום יז אלול). וראה שו"ת מנחת-אלעזר ח"א סי' סו ד"ה ובפרט – סי' יבין פסח לשבועות פ"ד, סעיפים נ"א, ושי"נ.

6) 'התוועדות': תשי"א ח"ב עמ' 327, תשמ"ב ח"ד עמ' 2253, תשמ"ג ח"ד עמ' 2045 ועוד.

7) בקריאת שבת במנחה ושני וחמישי, בפרשת ניצבים, מסיימים בסוף העלייה השלישית "התורה הזאת" (כט,כח) כדי לסיים בדבר טוב.

8) ראה בגיליון הקודם, שהמנהג המקורי שהזכיר הרבי בשנת תשמ"א היה לומר את המשנה שלפני הפרק והברייתא שלאחריו רק פעם אחת.

9) ספר-השיחות תשי"א עמ' 86-85 (ספר-הניגונים ח"א, ניגון א).

10) כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו יצא לסליחות בבגדי השי"ק – 'אוצר מנהגי חב"ד', אלול-תשרי, עמ' כג, ושי"נ (וכן מובא מסי' לקט-יושר).

י"א שצ"ל הסליחות בעמידה, וכן נפוץ בין אנשי. ובפרט באמירת 'אשמנו' (מדניא – שו"ע אדמו"ר סי' תר"ז סי"ז. וע"ז לכאורה גם באמירת "אשמנו מכל עם"; "סלח לנו"

1) י"כ נקראת בכל החומשים שראיתי (ולא כ"י תבוא), ועד לדרושי רבותינו נשיאינו דפרשה זו בהתחלתם" (לקוטי-שיחות, כרך יט, עמ' 611 בהערה למכתב כללי. ושם עמ' 244 בהערה 8: "כ"ה בטא"ו"ח סו"ס תכח. וברמב"ם "סדר תפלות" – "והיה כי תבא" ואכ"מ". כ"ז מופיע גם להלן כרך כד עמ' 641. וזאת למודעי, שלא ניתן לומר שהכוונה כאן ברמב"ם היא (רק) להתחלת הפרשה ולא לשמה, כי זאת כבר כתב הרבי כהסבר על השינוי בשמות הפרשיות המופיעות בהלי תפלה ר"פ יג, מול "סדר תפלות" שבו כן מצוין הרמב"ם את שם הפרשה – ראה בלקוטי-שיחות, כרך ה, עמ' 57 בשוה"ג הראשון להערה 1).

2) לוח כולל-חב"ד.

3) היום-יום ח"י אלול. ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. וראה שערי-אפרים עמ' 2 סעיף כג, 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול-תשרי, עמ' יט, ושי"נ.

4) לפי המורגל בהרבה ממנייני אנשי לברך כל עולה לתורה בימי שבידך ("כי כמדומני בליובאוויטש לא נהגו כן" – אג"ק כרך ב עמ' שכו. ומזה משמע, ששילת האמירה היתה לא רק כדי שלא לבטל מזמנו של הרבי. וראה בזה בהתקשרות גיליון תקי"ב, ב'לוח השבועי' הערה 2). אגב, שם כתב הרבי: "נוסח... היותר מדויק שראיתי, הוא בסידור תורה אורי", וגם שם, לפחות בדפוס שלפני, ד"צ ברוקלין תשמ"ז, יש לתקן "בעבור שעלה לתורה לכבוד...", כמחזור-השלם. וכן נוקן לאחרונה בסידורי 'תהלת ה' של הוצאת קה"ת בארה"ק (תשי"ס ואילך).

לוח השבוע

לחצות הלילה¹¹.

השליח-ציבור מתעטף בטלית בלא ברכה¹². יש להתחיל 'אשרי' בעשרה כדי שיוכלו לומר אחריו קדיש מיד, ואם השלימו לעשרה מיד אחרי סיום אשרי, יאמר כמה פסוקים וחצי קדיש. אם היו עשרה באמירת הסליחות, אסור לצאת באופן שלא יישארו עשרה לקדיש. אך אם יצאו ונשארו אפילו שישה, יאמר הש"ץ קדיש תתקבל¹³.

"הנשמה לך" – הש"ץ מתחיל בקול רם¹⁴. באמירת 'עננו' מסיים הש"ץ בקול רם במקומות המופסקים בשתי נקודות, דלא כמנהג העולם¹⁵. אומרים 'קדיש תתקבל' אחר הסליחות, גם

אם מתפללים שחרית מיד לאחריהן¹⁶.

באמירת סליחות בבית-המדרש של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, לאחר קדיש תתקבל, מסיימים בשירת "רחמנא דעני לעני ענינא", והרבי היה מעודד את השירה כדרכו בקודש¹⁷. האומר סליחות ביחיד, לא יאמר י"ג מידות¹⁸, גם לא בניגון ובטעמים¹⁸.

יום שני

כ"ב באלול, ב' דסליחות

מהיום ואילך, עד ערב ראש-השנה ועד בכלל – אמירת הסליחות היא "באשמורת הבוקר"¹⁹.

סי"ק יא, ודן בדבריו המשניב סי' יד בביה"ל סי"ג סדי"ה שאלה כשהיא מצויצת), הרי דס"ל שא"צ לזה.

13) כדן חזרת השי"ץ וכי"ב, מטה אפרים ואלף-המגן סי' תקפ"א סעיף י"ז.

14) יסליחות – ליקוט טעמים ומקורות ממטה אפרים תקפ"א סי"ח.

15) יאוצר מנהגי חב"ד עמ' כח.

באג"ק ח"ב עמ' קסב (ובמקביל בלקוטי שיחות חכ"ט עמ' 412) מכריע הרבי, שרק בתפילת טל צ"ל "רך לרצות" (למ"ד בשבא ורי"ש פתוחה), אבל ביעננו ובפיוט האוחז ביד צ"ל לי בחיריק ורי"ש בשבא, כסידורי היעבי"ץ ועבודת ישראל, ולא כנדפס בסידור תו"א לסליחות (כתפילת טל) ובפרקי אבות פ"ה מ"יא (למ"ד בצירי ורי"ש קמוצה). ולפלא שבסידורי תהלת ה' ובסליחות, כולל במהדורות החדשות, נדפס ככתו"א, ובמחזור (הישן שתח"י) בפיוט הנ"ל למ"ד בשבא ורי"ש בקמץ!

16) יסליחות – ליקוט טעמים ומקורות. וראה יאוצר מנהגי חב"ד עמ' כט.

17) יאוצר מנהגי חב"ד עמ' כח (ספר-היגונים ח"ג, ניגון רמז).

18) 'היכל מנחם' ח"ג עמ' רסה (ראה בעניין זה בכף-החיים קלא, כג. בשו"ת מנחת-אלעזר ח"ד סי' כב מסיק שלא לומר גם בניגון ובטעמים, וכן נהג בפועל – דרכי-חיים-ושלום אות קצ). לענין אמירת 'מחי ומסי', ימ"ד דבשמי"א ביחיד, בלוח כולל-חב"ד הביא שידלגס, כיוון שיחיד מנוע מלהתפלל בלשון ארמי כמבואר בשו"ע רבינו סי' קא ס"ה. אך יש מקום להוכיח אחרת מלשון אדה"ז בסידורו, שהסתייג רק מאמירת 'יקום פורקן' השני ביחיד, ראה 'התקשרות' גיליון ס עמ' 20. הערות הת' ואני"ש, צפת, גיליון ל עמ' 39.

19) ספר-המנהגים, מנהגי ר"ה (למעשה במנין של הרבי אמרו זאת בשעה 07:00).

20) אג"ק ח"י"ט עמ' שצ, וראה ספר-השיחות תשי"ד עמ' 20.

שאחרי י"ג מידות, וכי"ב). וכן י"ג מידות, ושמע קולנו. בנוסח הפיוטים בכמה מקומות ישנו "נייא" שמביא כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בהערותיו לסליחות (ובסליחות-חב"ד הוצאת קה"ת אה"ק תשי"ז ואילך נדפסו בשו"ג). וכנראה אמר הרבי את שתי הנוסחאות (ראה גם יאוצר מנהגי חב"ד, ר"ה, אות קצד. וכמו שאמר הרבי זכר/זכר (צירי סגול / סגול סגול), כמנהגו בקריאת-התורה, גם באשרי ובשש זכירות. ועוד כו"ב).

בי"ג מידות, בין שני שמות הוי"ה ישנו "פסיק" כפי טעמי-המקרא, ויש להפסיק שם מעט (גם בכל השנה).

באמירת "סלח לנו... חטאנו... פשענו" שאחרי י"ג מידות, היה מכה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו על החזה, כמו בוידוי (אבל בתשרי תשליב לא היכה. וביחטאנו צורנו... שבסדר העבודה, היכה – 'התקשרות' גיליון ר"ז עמ' 9). וכן באמירת "אבל אנו ואתנו חטאנו", ו"אנו הרשענו" שבוידוי.

יש לדעת שסדר יסליחות-חב"ד הוצאת קה"ת ברוקלין תשי"ז הוא צילום דפוס הראשון דקה"ת ברוקלין ולא נכללו בו התיקונים שהוצאות בלאח"ז.

11) ספר-המנהגים עמ' 54 (מפני שאומרים 'במוצאי מנוחה'), וראה יאוצר מנהגי חב"ד עמ' כג. חצות באור המרכז בארה"ק: 12.32.

12) לוח כולל-חב"ד. וגם אם הוא בחור, מתעטף בה (ע"פ שערי ה' ומנהג ח"א עמ' רכו, מרי"ה י,א ותנא-דבי-אליהו זוטא פכ"ג. וראה באריכות בהערות וביאורים – אהלי תורה גיליון תתנ"א עמ' 50 ואילך, ובפרט בעמ' 62).

הט"ז (סי' תקפ"א סי"ק ב, ונתק במטה אפרים שם סי"ד, במשניב סי"ק ו ועוד) כתב ליטול טלית מחבירו בהשאלה כדי לצאת מספק ברכה (בגד יום בלילה), אבל אדה"ז (סי' ח"י סי"ד) כתב ש"מותרים להתעטף אפילו בלילה, דהדבר ידוע שאין מתכוונים לשם מצות ציצית, אלא מפני כבוד הציבור (וראה טעם זה בשערי אפרים שער י' פתחי שערים

לוח השבוע

ידוע מנהגנו לברך ברכות-השחר בבית²⁰, ועל-כל-פנים יש לברכן, ולפחות את ברכות-התורה, קודם הסליחות²¹. מכיוון שלמעשה הש"ץ מתעטף בטלית לאחר שהאיר היום, יברך עליה. ורשאי לברך אפילו על טלית שאולה²². כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ סיפר, שחסידים הראשונים היו לומדים ביום כ"ה באלול בפרשת בראשית עד "יום אחד"; בכ"ו באלול – עד "יום שני" וכו'; בכך התכוונו להביא תוכן של 'עבודה' גם בעניינים של "בראשית ברא..." (אתערותא דלעילא)²³.

יום שלישי
כ"ג באלול, ג' דסליחות
מדברי הרבי נשיא דורנו: "ג' דסליחות הוא

יום מיוחד, ולכן אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר מאמר חסידות ביום זה"²⁴. * הוראת נשיאינו הקדושים ומנהג משנים רבות, אשר היורד לפני התיבה, ובפרט בימים הנוראים, יעבור תחילה על כל התפילות, ובפרט על כל הפיוטים, לדעת לכל הפחות פירוש המילות כפשוטו, וכמובן מאליו לדעת דיני התפילה בכלל, ודיני הש"ץ בפרט²⁵. ואף אם עשה כך לפני שנה, יעשה כן גם בכל שנה כמה ימים קודם שיורד לפני התיבה בתור ש"ץ²⁶. כמובן, על התוקע והמקריא ללמוד היטב את דיני התקיעות כהלכתן, כולל הטעויות והספקות השכיחות בהן²⁷.

טובה וכיו"ב – 'התועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 373.
25) לכאורה – הוראה זו שייכת גם לפיוטי הסליחות. ראה באניק ח"ז עמ' שגא, שרצוי שלא להתפלל [כנראה – גם כל השנה] במניין שבו אומר הש"ץ פיוטים באמצע ברכות קיש (כנהוג בכמה קהילות אשכנזיות). מסתמא הכוונה רק כשאינם זקוקים לו כתוקע וכיו"ב. וראה בקשר לש"ץ מאניש בביהכ"נ דנוסח אחר ב'התקשרות' גיליון תקל"ד עמ' 14 ואילך, ובפרט בהערה 12.
26) אגרות-קודש ח"א עמ' שגג, תטז וש"י.
27) ראה ספר-המנהגים ס"ע 56.

21) לוח כולל-חב"ד, ע"פ שו"ע אדה"ז סי' מו ס"ח.
22) מטה-אפרים שם סעיף ט"ו. וזאת לכאורה אף אם אירע שהש"ץ הוא בחור, או כשאינו מתפלל מיד אחרי הסליחות.
23) לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 488.
24) 'התועדויות' תשמ"ב ח"ד עמ' 2254. וכן נהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כמה פעמים. וראה לקוטי-שיחות, כרך יד, עמ' 347 ואילך, וש"י. מהנכון שבמשך המעליע של יום זה ילמדו עכ"פ חלק מאחד המאמרים הללו (איש כחפצו, שהרי ישנם ריבוי מאמרים דיום זה) – ר"ד משיחת ג' דסליחות תנשיא. והעיקר שכל אחד יוסיף עוד עניין של לימוד, הנהגה

לזכות
האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו